

Srbi kao zrtve "fundamentalizma"

Nekadasnji pripadnici mirovne misije UN-a govorili su na sudjenju Milosevicu o "zrtvama" hrvatske, muslimanske i albanske agresije

Bivsi jugoslavenski predsjednik Slobodan Milosevic vratio se ovoga tjedna u hasku sudnicu i nastavio s dokaznim postupkom obrane na najznacajnijem sudskom postupku koji je za optuzbu za ratne zlocine pokrenut jos od Drugog svjetskog rata.

Dvoje Francuza, koji su u regiji boravili kao pripadnici mirovne misije UN-a, iznijeli su u svojim svjedočenjima – nakon sto je sudjenje nastavljeno poslije praznicne pauze – jedno osobeno vidjenje ratova koji su na Balkanu vodjeni proteklog desetljeća.

Tokom dvodnevnog svjedočenja, francuska bolnicarka Iv Krepen (Eve Crepin) i njen suprug, bivsi vojni liječnik Patrik Bario (Patrick Barriot), govorili su o Srbima iz bivše Jugoslavije kao o zrtvama Hrvata, bosanskih Muslimana i kosovskih Albanaca, insistirajući na tome da je ponasanje srpske strane u balkanskim ratovima predstavljalo "legitimnu samoobranu".

Oni su bosanske Muslimane optuzili za ubijanje vojnika UN-a i civilnog stanovništva, a s ciljem izazivanja sazaljenja međunarodne zajednice; negirali su da se u Srebrenici 1995. desio genocid nad bosanskim Muslimanima; napokon, samu Bosnu opisali su kao leglo islamskog fundamentalizma koje je pored ostalog pruzilo utociste i Mohamedu Ati (Mohammad Atta), jednom od sudionika napada na Sjedinjene Drzave 11. rujna/septembra.

Krepenova i Bario smatraju i da su zapadni politicari, mediji i nevladine organizacije svjesno previdjali ovakvu "realnost", napominjuci da i sudjenje Milosevicu takodjer minimizira nepravde kojima su Srbi bili izloženi tokom devedesetih.

No, buduci da svjedoci nisu ponudili nikakve opipljivije dokaze za svoje nerijetko senzacionalne tvrdnje, sudac Patrik Robinson (Patrick Robinson) bio je prinudjen upozoriti Milosevica da je ovtjedno svjedočenje "pocelo liciti na razgovor uz solju caja na terasi", te da kao takvo postaje beznacajno za sudski proces.

Bivsi jugoslavenski predsjednik se, medjutim, nije previse obazirao na te primjedbe, vec je nastavio primjenjivati istu strategiju ispitivanja. Stovise, u tome je pokazao toliko poleta i nedostatka strpljenja da je u vise navrata izmamio i ostre sudacke prijekore.

Krepenova i Bario su sudu ispricali kako su se polovinom 1994. odlucili angazirati u pruzanju pomoci onim dijelovima Hrvatske koji su se nalazili pod kontrolom Srba i kojima – po njihovom misljenju – ostale međunarodne organizacije nisu posvetile dovoljno paznje.

Mada je u to vrijeme jos uvijek bio pripadnik francuske vojske, Bario je bio ukljucen u civilne sigurnosne formacije. Svjedoci su svaka tri ili cetiri mjeseca po nekoliko tjedana volontirali na terenu.

Sve do 1995., njih dvoje su radili u gradskoj bolnici u Glini, da bi kasnije presli u Bosnu, pa na Kosovo. U Srbiji su boravili i za vrijeme NATO-vih zracnih napada, tokom 1999.

Svjedoci su ispricali kako su se tokom svog boravka u "srpskim" dijelovima Hrvatske susretali iskljucivo s

iscrpljenim i prestrašenim srpskim stanovništvom, koje je živjelo u sjenci nadolazeće hrvatske ofanzive i strahu od nove erupcije onog nasilja čije su žrtve, tokom Drugog svjetskog rata, bili njihovi preci.

Srbi su, po riječima svjedoka, branili svoja ognjišta i vlastite "etničke teritorije", pri čemu su s lokalnim hrvatskim stanovništvom živjeli u miru i slozi.

Svjedoci su opširno govorili i o hrvatskim ofanzivama Bljesak i Oluja, koje su u svibnju/maju, odnosno kolovozu/avgustu 1995., dovele do masovnog protjerivanja većine Srba iz regije. Konstatirali su i da je međunarodna zajednica ignorirala srpska stradanja.

Milosević je izrazio nadu da će njihova svjedočenja opovrgnuti onaj dio optužnice u kojem ga se tereti za zločinacko udruživanje sa srpskim rukovodstvom u Hrvatskoj, a u cilju protjerivanja nesrpskog stanovništva i kasnijeg priključivanja tih teritorija matici Srbiji.

Međutim, zločini za koje je Milosević optužen odigrali su se 1991. i 1992. – mnogo prije nego što su svjedoci uopće doputovali u regiju. U okviru posebnog sudjenja pred Haskim tribunalom, prošle godine lider hrvatskih Srba Milan Babić priznao je krivicu za progon Hrvata i tadašnje nastojanje da se stvore etnički homogene srpske teritorije.

Pa ipak, najkontroverzniji segmenti ovojstjednih svjedočenja ticali su se onoga što se desavalo u Bosni.

Svjedoci su potvrdili da su u Bosni boravili 1995., obilazeći srpske izbjeglice i pomazuci jednoj francuskoj televizijskoj ekipi da uradi intervju s Radovanom Karadžićem i Ratkom Mladićem – srpskim liderima optuženim za ratne zločine i najtrazenijim haskim bjeguncima.

Barić je još uvijek bio vojna osoba, tako da je imao kontakte s izvjesnim pripadnicima francuske vojske, ali i sigurnosnim strukturama na terenu.

On tvrdi da je Bosna u to vrijeme predstavljala središte islamske terorističke mreže, čiji su pripadnici bili u vezi s organizacijama poput alžirske Oruzane islamsističke grupe (GIA), pa i Al-Kaide.

Svjedok smatra i da je vladajuća partija bosanskih Muslimana, na čijem je čelu bio tadašnji predsjednik države Alija Izetbegović, služila za "koordinaciju", kao i da je u spomenutu mrežu bio uključen i Mohamed Ata.

Svoje tvrdnje Barić je pokušao potkrepiti jednim dokumentom iz rujna/septembra 2001., u kojem bosansko ministarstvo unutrašnjih poslova obavijestava vladu o nalogu Interpola da se provjeri je li tokom 1999. Ata boravio u jednom bosanskom selu nadomak Maglaja. Potonja istraga, međutim, nije imala nikakvih rezultata.

Barić je također insistirao i na tome da su Muslimani na području Sarajeva sistematski napadali vojnike UN-a, kao i da su čak organizirali i tri masakra nad civilima kako bi za njih okrivili Srbe i tako osigurali političku i vojnu pomoć inozemstva. Prema njegovim riječima, dvije trećine od ukupno 56 Francuza – koliko ih je ubijeno u Bosni – zapravo je poginulo od vatre iz muslimanskih snajpera.

Milosević je uporno isticao kako je Barićovo svjedočenje potvrdilo da su Srbi u Bosni bili prinudjeni braniti se od "islamskog fundamentalizma". Pa ipak, svjedok nije bio u stanju obrazložiti porijeklo tih tvrdnji, niti predoci dokumente kojima bi ih dokazao.

Umjesto toga, on je od suda zatražio da ima povjerenja u njegov dobar glas i činjenicu da je – kao bivši francuski oficir i netko tko još uvijek aktivno sudjeluje u borbi koju ta zemlja vodi protiv terorizma – ipak bio u prilici ostvariti izvjesne kontakte i doći do spomenutih podataka.

Bario je opširno govorio i o svom sastanku sa zapovjnikom vojske bosanskih Srba, posto se sa Mladicom susreo u rujnu/septembru 1995., svega dva mjeseca nakon srebrenickog masakra.

Prema njegovim riječima, Mladic je tom prilikom negirao da je poslije pada “zasticene zone” UN-a uslijedilo bilo kakvo sistematsko nasilje prema muslimanskim zarobljenicima. Naprotiv, najviše stotinjak Muslimana bilo je ubijeno “iz osвете”, dok je ostalih nekoliko tisuća ubijeno u “bici” koja se navodno odigrala u noći nakon što je, 11. srpnja/jula 1995., pala srebrenicka enklava.

Svjedok je pred sudom potvrdio i da je Mladic tada negirao da mu bilo kakva naredjenja stizu iz Beograda – odnosno, da mu ih šalje Milosevic.

Predsjedavajući sudac je nakon toga podsjetio bivšeg jugoslavenskog predsjednika kako u svako doba može “pozvati generala Mladica da dodje i svjedoci” u njegovu korist.

“Ukoliko ga planirate uhapsiti, svakako ću to učiniti”, osorno je uzvratio Milosevic.

Francuski su svjedoci govorili i o svom radu u jednoj kosovskoj bolnici tokom ljeta 1998. Bilo je to godinu dana prije vojne intervencije NATO-a i masovnog protjerivanja Albanaca koje je nakon toga uslijedilo. I tamo su, kako kazu, nailazili samo na preplasene Srbe i – agresivne Albance.

U bolnici u Peci – gdje su radili – bilo je “više albanskih bolnicarki i liječnika nego srpskih”. Svjedoci su također izjavili da su pacijenti o kojima su se njih dvoje starali bili prije svega Srbi koje su ranili albanski gerilci, kao i Albanci koje je njihova vlastita zajednica kaznila zbog toga što su bili lojalni Srbima, ili čak samo prijateljski nastrojeni prema njima.

Ana Uzelac je voditeljica projekta IWPR-a u Hagu.

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbi-kao-zrtve-fundamentalizma>